

Bakar

Vrsta: Seminarski | Broj strana: 20 | Nivo: Tehnički fakultet

Sadržaj

Opšta svojstva bakra [3]

Rude bakra i postupci njihove prerade [5]

Flotaciono obogaćivanje ruda [6]

Dobijanje bakarnog kamena [7]

Dobijanje sirovog bakra [9]

Rafinacija bakra [10]

Pirometalurška rafinacija bakra [10]

Elektrolitička rafinacija bakra [11]

Upotreba bakra [12]

Legure bakra [13]

Označavanje i klasifikacija legura bakra [15]

Legure bakra sa cinkom [15]

Legure bakra sa cinkom i legure bakra sa cinkom i olovom (mesing) [15]

Legure bakra sa cinkom koje, osim cinka, sadrže jedan ili više legirajućih elemenata (specijani mesing) [16]

Legure bakra sa kalajem i cinkom (crveni liv) [17]

Legure bakra bez cinka (bronze) [17]

Legure bakra sa kalajem (kalajna bronza) [17]

Legure bakra sa aluminijumom (alum. bronza) [18]

Legure bakra sa niklom (niklova bronza) [18]

Legure bakra sa olovom i kalajem (olovno-kalajna bronza) [18]

Legure bakra sa berilijumom (berilijumska bronza) [19]

Legure bakra za brodogradnju [19]

Legure bakra za gnječenje [19]

Legure za livenje [20]

Legure bakra za livenje propelera [20]

Literatura [23]

1.0 Opšta svojstva bakra

Bakar (Cu) je element koji pripada prvoj grupi Periodnog sistema sa atomskim brojem 29 i atomskom masom 63,54. Gustina čistog bakra iznosi 8,93 g/cm³. Kristališe po površinski centriranoj kubnoj rešetki.

Posle zlata i srebra ima najveću električnu provodljivost (58 m/omegamm²). Toplotna provodljivost bakra je šest puta veća od provodljivosti železa, odnosno dva puta veća od provodljivosti aluminijuma.

Temperatura topljenja čistog bakra iznosi 1083C. Osobine tehnički čistog bakra zavise od njegove čistoće i sadržaja gasova u njemu. Štetnim primesama se smatraju antimon, sumpor, selen, telur, bizmut, vodonik i kiseonik, koji snižavaju električnu provodljivost bakra.

Bakar (Cu) je jedan od najstarijih metala. U prirodi se može naći i u čistom stanju ali se za tehničku primenu proizvodi iz njegovih legura. Ljudi su ga počeli odavno koristiti jer se u prirodi nalazio u samorodnom stanju, tako da je bila moguća izrada ukrasnih predmeta ili najjednostavnijih oruđa. Danas se samorodni bakar retko sreće pa se metal dobija iz ruda koje sadrže 1-2% pa i manje bakra. Najvažnije osobine bakra, koje mu obezbeđuju širku primenu, jesu dobra električna i toplotna provodljivost, visoka plastičnost i mogućnost dobijanja legura sa dobrim mehaničkim osobinama. Tačka topljenja mu je na 1083(C, a ključanja 2360(C. Zatezna jačina mu je 200Mpa.

Bakar je crvenkaste boje (tečan bakar je svetlozelene boje), zapreminske mase 8,9 kg/dm³. Topi se na 1083C. Kristališe u površinsko-centriranu kubnu rešetku. Posle srebra, najbolji je provodnik toplotne i električne energije. Električnu provodljivost znatno mu smanjuje i vrlo mali procenat primesa. Tako, na

primer, 0,1% fosfora smanjuje električnu vidljivost bakra za 50% a 0,1% silicijuma za 63%. Mehanička svojstva bakra dosta su skromna. Čvrstoća i tvrdoća zavise mu od načina i stepena prerade. Zatezna čvrstoća livenog bakra je 140-190N/mm², toplo valjanog 200-240 N/mm² a hladno deformisanog (vučenog) do 480 N/mm². Tvrdoća žarenog bakra je 40 HB a hladno deformisanog do 100HB. Vrlo je žilav, ima malu granicu elastičnosti i veliko relativno izduženje (30-40%). Pri hladnoj deformaciji, povećanjem tvrdoće i čvrstoće smanji mu se izduženje. Zagrevanjem do 550C i hlađenjem u vodi gubi povećanu tvrdoću a povećava mu se izduženje.

----- OSTATAK TEKSTA NIJE PRIKAZAN. CEO RAD MOŽETE PREUZETI NA SAJTU. -----

www.maturskiradovi.net

MOŽETE NAS KONTAKTIRATI NA E-MAIL: maturskiradovi.net@gmail.com